

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR		Felelős szerkesztő	Kiadótulajdonos:	HIRDETÉSEKET
Egész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor	dr. BALOGHY ERNŐ.	BITTERMANN NÁNDOR	és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal vesz fel.
Félévre . . . 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér			MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Hanyatló korszakok.*)

Ma, mikor minden ember csak boldogágról beszél egymásnak, fájdalommal latom századunk feje fölött összecsapni a boldogtalanságot

Ez a szomorú jelenség megérdemli, hogy egy pillanatra kitépjük magunkat a mindennapi élet öntudatlanságából és lelki szemünkkel egy kissé melyebbre nézzünk.

Magam is sokszor elgondolkodtam már, mi lehet az oka, hogy ez a korszak, minden nagysága és haladása dacára, pusztul és szenved, mint a fuldoló beteg a romlott levegőben? Mindenki izgatott, nyugtalan, mintha valaminek a hiányát érezné és ha egymással bizalmasan beszélgetünk, csak panaszaink, csak könnyeink vannak.

A szegényebb osztály zugolódik. De a vagyonos se elégedett. Az egyiket a csüggedés gyötri. A másikat az élet unalom. Szóval fáradt és kimerült az emberiség, mintha az egész világ csupa idegbetegekből állana.

Az egyének boldogtalansága — ez

*) A „Pesti Napló”-ból, a főváros ez előkelő lapjából vesszük át a nagytudású és nálunk is nagyra-beesült írónak, Hoek Janosnak e szép cikkét.

az erköcsi senyedés — átharapódzott lassankint az egész társadalomra s azok a régi alapok, amelyeken a modern társadalomnak szervezete Európaszerte nyugszik, recsegnek és ingadoznak.

Nincs többé tekintély!

A vallás a tömeg szemében gyermekmese. A haza előítélet, amelyet megmosolyognak, az ügyesebbek pedig iparkodnak megélni belőle. A családi élet béklyó, amelyet össze kell törni. Az emberi szívnek minden nemesebb fölhevülése a cinikus lelkek szemében csak beteges idealizmus, amelynek gyakorlati értéke nincsen. Viszont mindaz a bűn, amit eddig minden népnek erkölcsstana megbélyegzett, az ő szemükben haladás.

Mint a letarolt erdőszégből a nemes vadak, úgy pusztulnak ki a közfelfogásból is egyenkint a leleknemesítő erények. Önzetlenség, önfeláldozás, hála, nagylelkiség kezdenek ismeretlen fogalmakká lenni. Az embert pedig nagygyá és tekintélyessé többé nem jellemének nemesebb tulajdonságai teszik, hanem állásának, vagy vagyoni helyzetének külsőségei.

Ime, így értünk a mai század betegségének gyökeréhez, amely ott pusztul társadalmunkban s amelyet fáradt lépésekkel vonszol az magával, mint a tüdővésztes kebelében a halált. Az a moesár pedig, amely emez erköcsi járványnak a fészke s amelyből minden fertőző ragály kipárolog, az anyagiaságnak és a testiségnek tulhajtott kultusza.

A lélek helyébe lépett mindenütt a test. A szellem helyébe az anyag. A krisztusi eszményeket pedig a szivekből vagy a gyönyör, vagy az aranyborju imádása szorította ki.

Az üres szívek azután csakhamar megtelnek unalommal, vagy csüggedéssel. Hogy pedig ennek gyötrelmeit elfojtsa, a mai nemzedék mesterséges izgalmakkal akarja magát elkábítani, mint a morfinista testi fájdalmait a méreggel.

Ezért oly ideges, ezért oly nyugtalan a mi századunk. E beteges tulizgottság még irodalmi és művészi termelésünket is megromtotta. Ez nyilatkozik meg a családok hallatlan fényűzésében, ahol a belső boldogság hiá-

A BACSKA tárcája.

Napsugár . . .

Napsugár, verőfény, rózsás tündéralom,
Délirib rezgése messze pusztaságon,
Fénye, lobogása hulló csillagoknak
Az nekem látásod.

Legszébb virága te tizenhatszavasnak.

Rég volt, hogy elváltunk... évek jöttek, mentek,
Pusztasággá váltak a virágos kertek.

Zúgó szél söpört a pusztaságon végig,
Sötét felhő támadt.

Eltakarta arcod babonás szépségét.

Te még gyermek voltál. Ártatlan szép gyermek.

Tiszta fehér lapján hófehér lelkednek

Nem volt még fájdalom, csalódás bevésve,

Nem tudtad még mi az:

Üdvöt elsírni álomtalan éjbe.

Még akkor azt hittük, örök lesz az álom,
Amely lágy szelíden pihent szempillánkon,

Hogy lelkünk ábrándja soha el nem szállhat,
Nem foszlik majd széjjel

S hogy az üdvösségből kárhozat nem válhat.

Még akkor... vége lett, szétfoslott az álom,

Elszállt a szívünkbe sebes, futó szárnyon.

Rég begyógyult a seb, mit a válás tépett,

A köny is fölszaradt.

S én újra szeretni nem tudnák téged.

Eichardt Károly.

Isten szabad ege alatt.*)

(Djurgården.)

Stockholmi utirajz.

Írta: Vertesi Károly.

Muzeum a természetben. — A svéd nép emlékoszlópa. — A lappok te epe. — Házak és lakók. — Könnyű néprajzi tanulmány. — A kilátó torony magasán. — A svéd jó tulajdonságai. — Svenska Främlingsbyran. — Iskolai törvény. — Játék és nemzeti tánc. — Szállégynek, keeses női teremtések. — Kitérnek a dalekariái leányok. — Szindus az öltözetük. — Festői a megjelenésük. — Szépek és erényesek. — Legszébb a nő. — Hosszu napok. — Nemzeti zene. — Éjszak Párisának nepe. — Rosendal. — Nehéz buesuvétel.

A ritka nevezetességű Nordiska Museet-

*) Mutatvány szerzőnek karácsonykor megjelent színes nyomatu képekkel illusztrált „Az éjfeli nap országában. Svédország” című utirajzából. Megjelent a „Magyar Szalon” 1903. évi szeptemberi füzetében.

nek a kiegészítő része, Isten szabad ege alatt van Skansenben, a Djurgard vagy Djurgarden¹⁾ 25 hektárnyi elkülönített, alagesövekkel ellátott területén, mert nagy ez a sziget, melyre köhid vezet, kényelmesen fér el rajta nemcsak a kiállítás, de elférnek rajta a tudományok szentelt és mulatságnak emelt házak, sőt egy királyi nyári kastély is Rosendalban. Mindenütt, bármerre nézünk, rajok, embersokaság, az állatkertben állatsokaság. Az állatvilágban ritka példányok, faj- és nagyság tekintetében. Az egészséges példány ragadozóknak szeméi a fogságban is úgy villognak, mintha prédára lenének. Mondjuk, hogy ez egy muzeum a szabadban.

Skansenben a svéd nép, fejlődésének és létének emlékoszlópot állított. Nem a hősi voltának, hanem a munkásságának.

Az ethnographiai részletességgel berendezett kertben, a szálasabb fenyők, szépen kinőtt példányu hársak, tölgyek és a szilfa, körisfa, nyárfá és nyírfa lombja alatt tartunk sort.

A lappok telepe vonja magára legelső

¹⁾ Djurgarden állatkert.

nyát ragyogó külsőséggel, fényes divattal, flirttel és vagyontemésztő szórakozásokkal, élvezetekkel akarják kárpótolni. Mintha az egész világ elfeledte volna, hogy a boldogság sohasem a külső viszonyoktól függ. Ez mindig benső összhang, lelki béke, amelynek belülről kell jönnie!

Egy mérgező anyag van tehát beolttva a XX. század vérébe, amely nem a krisztusi világnézet üdítő forrásából, hanem az önző anyagiasságnak és gyönyörhajhászatnak ragályából ered. E fertőző mérgeanyagnak fekélyei ülnek ki most a modern társadalom testén.

Csodálatos, hogy a mi hanyatló korszakunk mennyire hasonlít a krisztusi századnak megdőbentő süllyedéséhez! Ugyanazok a kórtünetek, ugyanazok a sebek, — csak a mélyére kell nyulnunk!

Vegyük kezünkbe a történelmet. Lapozzunk. Mit látunk?

Ugyanazt a tömegnyomort, ugyanazt a léha fényűzést, ugyanazt a testi kicsapongást, ugyanazt a képmutatást és csuszó-mászó rabszolgaságot, amelyek mindenkor a hanyatlásnak és az erkölcsi rothadásnak szomorú jelenségei.

A tartalom teljesen ugyanaz, csak a keret más! Csak a külső viszonyok változtak, amelyekbe az erkölcsi hanyatlásnak eme gyászos szimptomái beleilleszkedtek.

Krisztus korszakát egyfelől a zsarnokság, másrészt az elnyomott rabszolgák szomorú élete jellemzi. Néhány hatalmas mellett ott látjuk a letiport milliákat. A kőfejtőkben, a bányákban, a földeken dolgozó rabszolgákat, akik éheztek, rongyokban jártak és ha kődöltek a járomból, úgy hogy többé

már a korbács sem segített, akkor naponkint hajóra rakták közülök az elgyöngült, munkaképtelen betegeket és kitették a Tiberis szigetére, vagy a görög partokra, hogy ott haljanak meg elhagyatva, segély és irgalom nélkül.

Ezeknek a szerencsétleneknek még emberi jogaik sem voltak! Adták-vették őket, mint napjainkban a barmokat szokás. Éjjelenként, hogy meg ne szokhesse a föld alatt való kazamatákba hajrják össze őket a nomenklátorok és ott laknak családjaikkal, gyermekeikkel közösen, a legnagyobb erkölcsi eldurvulásban!

Minő nyomor! Minő süllyedés! — így sóhajt föl az ember, mikor a történelemnek ezt a sötét fejezetét olvasgatja. Pedig nekünk nem is kell ilyen példakert olyan messze mennünk. Nyissuk ki csak a szemünket és megtaláljuk a mi társadalmi viszonyainkban is ugyanezt a nyomort és ugyanezt a siralmas rabszolgaságot.

Mikor pár évvel ezelőtt lenn jártam Sziciliában, megnéztem a girgenti kénbányákat. Soha ehhez fogható nyomort nem sejtettem még életemben. A fulasztó hőségben hordták ki vállaikon a szegény munkások a zsákokba rakott kénport. Görnyedten, félig meghajolva léptek elő az alacsony bányafolyosókból. Őszezszott testük elárulta a nélkülözést, a nyomort. Gyermekek, asszonyok dolgoztak ott felig mezitelenül, testükön egy-két rongydarabbal. Sápadt arcukat még sárgábbra festette a verejtékükben megolvadt kénvirág. Munkától elesigázva, az inségtől kimerülve dolgoztak ott, csak úgy, mint valaha az ó kor rabszolgái.

A különbség talán csak az, hogy míg ezek enni kaptak, addig a modern

kor nyomorultjai e kénbányákban néhány fillér napibér mellett éheznek, míg a kimerülés ágyba nem dönti őket, vagy a kénportól meg nem vakulnak.

Vajjon micsoda különbséget találunk e lelketlenül kiszarolt szegény nép és a Krisztus-korabeli latómiák rabszolgái között? Bizony, mondom, ma is csak olyan a tömegnyomor. Ma is csak úgy megtaláljuk a szegény bányamunkások oduiban, vagy a tulsufolt fővárosi pincelakásokban ugyanazt a dögleletes levegőt, ugyanazt a nyomort és éhséget, ugyanazt az erkölcsi elvadulást és szemérem nélkül való életet, mint a régi rabszolgáknál.

Sőt tovább megyek! Ma is csak olyan piacra vitt árucikk az ember, mint hajdan és a lelketlen üzérkedés éppen úgy hajókra rakja a mi elszegényedett, vagy elzüllött testvéreinket, hogy elszállítsa őket messze, idegen földre, ahol munkaerejüket kiszarolják, vagy ami még rosszabb, kihasználják a mi szerencsétlen hungarainkat egy névtelen bűnnek, egy irtózatoss erkölcsi ragálynak terjesztésére.

A fényűzésnek, az elpuhultságnak és az ezzel együtt járó testi kicsapongásoknak terén pedig nem is teszek Krisztus korával összehasonlításokat, mert a mi századunk e bűnökben minden megelőző korszakkal méltán versenyezhet.

A csuszó-mászó hízélgés, a hazug képmutatás, az aljas szolgálalkúség pedig talán sohase volt nagyobb, mint éppen a mai farizeus korszakban, amely a podvás cserfára emlékeztet. Csak a kérge ép, a belseje azonban száraz és kirothadt. Várja a legelső vihart, amely ledönti és porát is széjjelszórja.

Mint ahogy a szívacsuk minden

figyelmünket gondosan elsimitott térségen. Már csak azért, mert tarándszarvasok csordája körülöttük, a bozontos házörzök mellettük. A lapp nép, a maga egyszerű emberi voltában és otthonában van bemutatva. Csak azért sem írom le bővebben az ide — hogy úgy mondjam — plántált skanseni lappokat, mert ezt az emberfajt ott tartva, a saját földükön fogjuk majd fölkeresni, sőt Telemarkenben többször látni. Azokra a helyekre tartom fel a róluk mondandókat.

Egy szélesképű, összekócolt haju, magas homloku lappembernek a karesubetüs névalírását emlékül a jegyzőkönyvembe veszem. Kusza vonás ugyan, de az írás nem reszket a kezében. Homlokára bök az ujjával, valószínűleg a tudását mutatja díszekedve.

Betérünk azután néhány svéd parasztházba. A maguk eredetiségében állanak azok, úgy a miként a fővárostól messze, erdőszélén, tolyammentén, hegyek között állnak, sőt onnét ide hozattak. Kis ablakon süt be a nap, néz be a hold, sugároznak át a csillagok. Télen, mikor a szél tépi az ablaktáblát, ugyancsak bedurrantják a nagy svéd kályhát! A házak és lakóik, a beszélő valóságok láttára a családi

életbe bepillantást nyerve, mennyi időt takarít és fáradságot kimél az ethnografus! Többet látok itt az ereszalji lócán, mintha mértföldeket járnék a köhullámok között. Nem öltöztetett bábok, típusok, élő, különböző koru emberek, családtaggokkal a házlakók, magasnövésű, nehézlábú öreg, galambosz fő, elfáradt vonásokkal, mégis a házi felség jogainak gyakorlásával. A valamikor büszke egyenes derék meggömbült. A nyugalmas, derült és boldog skandináv népeletet eleven lüktetésben látjuk, a népleket érzésében, felfogásában. A magas Stuga-házba ismételve benézünk. Egyik lakója ide oda himpálja a fejét, mintha nem jól érezné magát ide belebbezve. A ketrebe zárt vad is jobbra balra topog.

Az egyik lapphajlékban házi, a másikban főkabór ünnepi öltözetben vannak. Bepillantunk a családi életükbe, mikor ifjak, mikor sok év terhe nyomja vállukat. Bizony az öregség nagy teher. Arról panaszkodott már Priamus király is. Látunk — miként mondtam — hajlottkorukat hajlottderékkel, elerőtlenedett, kinek arcán, alakján meglátszott, hogy nagy idő járt el fölötté s hogy méléző kesergéssel itt morzsolja le hátralevő

életét. Feltűnik egy öreg nő, kit az idő hasonlóképp régóta tart. Reszkető fejjel töprenkedik. Hosszas beesett, megrougált arcáról az idő nem bírta eltüntetni egykori szépségének nyomait. Annál jobban látszik a mellette valón. Az ujkori Mathuzsálem, munkásságában megbénulva, lehunyt szemmel ül, lépteink zajára üvegesedő tekintettel fogatlanul bámul, miközben köny gyöngyöz le szürke szakálán. A végelgyengülés jelei mutatkoznak a sir küszöbén álló öreganyjukon is, ki a házassági harminc éves háboru- és az életviharokkal való megküzdés után, nyugalmas életre Skansenbe lett belebbezve. „... hej mikor kendet még Sáríkámnak, hugomnak nevezték!” Az öregek, a kik — minden szenvedélyük lelőhadván, tudásuk elfogyván — második gyermekkorukat élik, édes-búsán vajjon mondják-e, hogy: „On revient toujours a ses premiers amours.” A német is azt mondja: Alte Liebe rostet nie. Kár, hogy a nyelvismeret hiánya, a velők való társalgásban megakaszt, nem állíthatjuk őket szóba, csak volapüközhetünk. Nem lehet a német nyelvvel egy könnyen boldogulni, habár a svédek, norvégek és dánok germán törzsekből valók. Országaik határa elkülöníté

porcikája vízzel van átitatva, épp ugyan telítve a mi századunk közszelleme is göggel és hazugsággal. Ez a dölyf és értelmi kevélység a világot még az Istennel is szembeállítja. Manapság még az éretlen gyerkőcök is csak úgy beszélnek az Istentől, mint egykor a görögös Faraó, aki Mózesnek, az Isten küldöttjének az arcába vágta:

— Kicsoda az az Ur, hogy én neki engedelmességek!

Ma már minden csak forma és hazugság! Udvarias külsőségekkel leplezik legtöbbször szívüknek ürességét Szolgakészséggel a jellemtelenségüket. Színelnek barátságot, hogy egymást annál jobban kihasználhassák. Kölcsonösen ámitgatják egymást, sőt sokszor váltanak Judás csókot azok, akiknek szívében nincs más, csak irigység és ámitás!

Mind ezt látjuk. Sopánkodunk a hanyatlás fölött, de se okulni, se föleszmélni nem akarunk. Nem nyújtjuk ki reszkető kezünket az egyetlen orvosságért, amely új életerőt adhat kimerült társadalmunkba. Pedig érezzük, hogy nagy válságok előtt áll a világ! Sejtjük már, hogy az eszményiség után szomjuzó lelkeket nem elégíthetik ki immáron a rendszeres hazugságok, a lélek nélkül való formások, amikkel őket minden téren táplálják. Hiszen a jelszavakkal mindig csak a fül lakik jól, de a lélek éhesen marad!

Nekünk élet kell! Valóság! Igazság és szeretet után vagyódik ismét az emberiség. Az evangéliumi testvériség isteni eszményeivel akar újra betelni ez a meggyötört, üresszívű, boldogtalan világ! Érti, hogy őt különféle formulákkal és cifra jelszavakkal megcsalták, félrevezették. Beteljesedett rajta Krisztus mondása:

— Mikor kenyeret kért, követ adtak kezébe, mikor halat kért, kigyót nyújtottak neki!

Ez a csalódás máris kijózanította az emberiséget és két táborra osztotta a világot. A kislelkűk belevetették magukat a gyönyörnek és a hitetlenségnek karjaiba. A külső formákból élőködő farizeus hit pedig belesodorta az embereket a fanatizmusba, a felekezeti gyűlölködésbe.

E kettős betegségből kell egyformán kigyógyítani a mi hanyatló korszáunkat. Ennek pedig csak egy módja van: a vérbeoltás! A krisztusi igazságoknak és a megváltó eszményeknek szellemét kell újra belevinni az egyéni életbe, a családi fűzhelyhez és összes társadalmi, politikai, emberi intézményeinkbe. A megszakadt összeköttetést kell újra helyreállítani a megváltó kereszt és a megváltott emberiség között. Ezt pedig csak akkor érhetjük el, ha Szent Pál apostol intelme szerint mindenkori „igazságot cselekszünk a szeretetben“ és el nem feledjük, hogy „tartozunk mi, erősebbek gyengébb testvéreink gyarlóságait is elviselni.“

Ki vele tehát ebből a sötét örvényből az evangéliumi testvériségnek és a valódi krisztusi szeretetnek friss levegőáramlatába! Láthatjuk már, micsoda beteglelkű, elkorcsosult nemzedék nevelődik ebben az anyagias és gyönyörhajhászó korszemlemben, amely önfeláldozást, lemondást, szóval megváltó és társadalmakat ujáteremtő erőnyeket nem ismer.

Uj események után szomjuzozik a csalódásokban kimerült világ! Az eszményiségnek és az önzetlenségnek legyen tehát újra apostola minden nemes érzésű, hivatott lélek és dörögjük szün-

telen füllébe vesztébe rohanó századunknak: Térj eszedre, mert elpusztulsz! Fejed fölött tornyosul már a fenyegető vihar, mely elsöpri ezt a te szivtelen és önérdékekre épített társadalmi rendedet, mint az orkán a szemetet!

Csak akkor lehet újra boldog a világ, ha ismét visszatér az emberiséget már egykor megváltó, bűnből és nyomorból kiszabadító evangéliumi állásponthoz: az igazsághoz és szeretettséghez! Mert igaza van az apostolnak:

— Senki más alapot nem vethet, mint amely nekünk vettetett az Ur Jézus Krisztusban.

Hock János.

Kamarazene a liceumban.

A zombori szabad liceum egyesület kitűnő programjának egyik feletré élvezetes száma szórakoztatta igazán művészi eszközökkel közönségünket vasárnap délután. E délután a zenének, a szó legnemesebb értelmében vett művészi zenének volt szentelve. Varosunk tehetséges muzikusainak legkitűnőbbjei szerezték meg közönségünknek azt az élvezetet, hogy a művészi magaslattól álló kamarazeneben gyönyörködhetünk. Az előadás két részből állott. A zenei részből és az elméleti részből. A kamarazene elméletét egy szép és nagyhatású előadás keretében Barczy Iván, az egyesület jeles titkára adta elő.

Előadó abból a tételből indult ki, hogy az emberek az őket környező viszonyok által nyújtott élvezeteket észszerűen nem meritik ki és ezt a tételt különösen a zene által nyújtott élvezetre alkalmazza, konstatálván, hogy e részben viszonyaink a lehető legmostohabbak. Koncertjeinken előadásra kerülő zeneszámok jobbra dilettáns szárnypróbálgatások, azokat is társalogva és unatkozva hallgatja a közönség, templomi zene, mely pedig melegágya volt minden zenei fejlődésnek, egyáltalán nincsen, a cigányzene pedig, melyet vacsora mellett szokás hallgatni, már régóta nem az, ami valaha volt, s mióta a cigányt a bécsi kerügök s más ilyen zeneforma szerint inficiálta, azóta a régi jó, za-

őket egymástól, külön fejlődött a nyelvük, egymástól is kisebb nagyobb eltéréssel külön fejlődtek. Annait tudunk meg a beszédükből, mennyit abból, felesleges szölamok nélkül a vezetőnk kihámoz.

A tóban, régi és újabb szerkezetű vízi járművek, a tó közepén sziget, ezen a régi bálványimádás taragott képei, tárgyai. Ugyan minden csoportosítva, elhelyezve, hogy a svéd népnek a korról korra való haladása, fejlődése szembeötlő legyen. Viselet, népelet, lakás, erkölcs, szokás mind megannyi tanulmány. Nagy darab földet bejártam már, de a népről élőképekben hasonló tanulmányt, ilyen könnyű szerrel, mint itt, egy országban sem szereztem, arról a népről sem, melynek a földét hosszabbban is rőttem.

Kipihenünk a Belvedere-torony magasán egy kávéházban, élvezzük a nagyszerű kilátást az egész városra, környékre, vizekre, kertekre. Eközben elgondolkozom. Mégis boldog nép a svéd. Szorgalmas és erőteljes, vállalkozó, vitéz. Európában nincs egy másik nemzet külön szabadsággal. Emellett olyan vallásos, hogy már az ölbéli gyermek is imát gügyög,

erkölcsös férfiak, nője; isteni tisztelet alatt boltot, koresmát zárva tartanak Isteni tisztelet után muzeumot, könyvtárt látogatnak. Gyermeküket Folksskolarba¹⁾ küldik. Egyéb jó tulajdonsággal is bővelkedik a svéd nép közelföldön, messzeföldön párja nem akad. Finom a viselkedése akár a franciáé. Udvarias és szeretetreméltó. Lépten nyomon, vidékszerző tapasztaljuk azt. Az idegennek, meglepő szivességgel állanak szolgálatára, nemcsak az, kinek sapkáján vagy mellén pléhszám van, de mindenki.

Ujabb az utazók figyelme Svédország felé irányul. A svédek, kezdve a királytól, sokat tesznek idegen forgalmuk emelésére, melyre törekedni, minden svéd, becsületbeli kötelességének tartja. II. Oszkár svéd király mint tag, büszkén viseli az idegenforgalmat előmozdító egyesületnek jelvényét, hogy készségesen utba is igazítsa ha kell. A Smälands-

¹⁾ Folksskolar — népiskola. Svédországban a Riksdag már 1842. év óta rendeli, hogy a gyermek 9 éves korától a konfirmációig iskolába járjon. Norvégiában az 1848. évi törvény 8. évtől 15-ig rendelte a kötelező iskolabjárását.

gatan 42. száma alatt levő, nagyforgalmu, keresetté tett „Svenska Främlingsbyran“ (idegeneket kalauzó svéd iroda) lelke O. C. Kjellberg, személyze.ével, husz nyelven szolgálja ki az idegenek érdekét, nemcsak turisztika szálloda, lakás, vezető dolgában, de az irodalom, tanítás, statisztika, gimnasztika, sport és egyéb itt elő nem is számlálható megkeresésekben. Meglep az a szivesség, melyet ebben a jó ügymenetű irodában találunk, hosszu leveleznek a svéd dolgok iránt érdeklődővel. Tapasztaltam. A legjobban fizetett idegenforgalommal nem lehet azt elérni, a mihez a svédek szivélyességük által jutnak.

Láttam gazdagot köszönni a szegénynek; nem elszigetelt eset. Ur, kalap leemelve beszél a szegény asszonnyal. Ez sem kirívó eset az átlagból. A eselődő leánynak is finomabb a viselkedése, a szolgálatba fogadója barátságosan él vele, megbizik benne, mert tudja, hogy hallgatólagosan se hazudik. Milyen magas hullámokat vet itt Éjszakra Krisztusnak az egyenlőségről szóló tana, bámulatos!

(Folyt. köv.)

matos, igazán töröl metszett magyar nóták feledésbe mennek és helyükbe közönséges tákolmányok lépnek, melyek magyar jelleg nélkül szükölködnek és zeneszámba sem mennek.

Fejtegette ezután előadó, hogy a zene élvezésének előfeltételei vannak, melyek nélkül a hallott zenet a hallgató nem érti meg és sokszor pusztán hangzónán kívül mást nem hall. Hiányzik a jártasság a zenetörténetben, a tájékozottság a zene válfajaiban. Általában nagy a zenei tájékozatlanság a közönségben az igazi zene értékének megismerése és méltánylása tekintetében.

Ami különösen a kamarazenét illeti, az jelelegi jellemző tagozatában még nem befejezett műfaj, amennyiben a zeneszerzőre bilincseket rak, melyek korlátozzák az invenciót. Kitérvén röviden a kamarazene fejlődésére, utalt annak illetve a keretében kifejlődött stílus előnyeire és hátrányaira és előadását a következő szavakkal fejezte be: „Ha az igazságot keresve, itt ott darabos szókimondásom hallgatóim közül bárkit bántott volna, az legyen kárpótlást Haydn és Schubert most következő örökbecsű szerzeményeinek mindent kiengesztelő és kibékítő édes zenéjében.“

Az előadót előadása befejeztével a nagyszámú előkelő közönség lelkesen megtapsolta.

Ezután következett a program második pontja: a gyönyörű szép hangverseny. Blumenthal Károly, Németh Arthur dr., Ribiczey Kálmán, Csavojác János és Jubász Károly gyönyörkötötték művészi játékkal a hallgatóságot. Az első szám Kücken F. Szonátája volt, előadva hegedűn Ribiczey Kálmán és zongorán Blumenthal Károly által. — A második szám Haydn G dur triója volt, előadva Blumenthal Károly, Ribiczey Kálmán és gordonkán Németh Arthur dr. által. — A befejező szám Schubert E dur kvartettje volt, előadva: hegedűn Ribiczey Kálmán, Csavojác János és Jubász Károly, gordonkán dr. Németh Arthur által. Minden egyes szám fényes tanúbizonyossága volt az előadó zenészek művészi tehetőségének. A gyönyörű szívhez szóló melódiák mély hatással voltak a hallgató közönségre, mely minden egyes számot annak befejeztével elragadtatva tapsolt meg.

A hangverseny 6 órakor ért véget, a mikor a közönség elragadtatásának adva kifejezést a szereplők előtt — távozott.

Évvégi beszámoló.

Az év utolsó napján délután 5 órakor szokott lenni a hagyományos szilveszter-esti áldás a városi plébánia templomban. Ilyenkor zsufozasig megtelik az ájtatos hívőkkel, sőt még azok a hitetlenek is felkeresik az Ur hajlékát, akik az egész éven át elkérték azt. És ekkor tapasztalni legjobban, hogy milyen fenséges hatással van a katolikus egyház szertartása a hívők nagy sokaságára. A fényesen kivilágított templomban ünnepi csend honol; mindenki áhitatos figyelemmel hallgatja a lelkes szavait, melyek az ibletet szívek mélyén mindent visszhangra találnak és fohász alakjában szállanak a menyek felé. Egy egész esztendőről számol be az egyház felkent szónok, ostromozva az eltévelyedettek bűneit és dicsérve a jókuak érdemeit.

Nálunk is hagyományos fénnnyel tartatott meg a szilveszteri áldás, melyen az ünnepi beszédet Agatics Boldizsár, a jeles szónok mondotta. A mély hatású szent beszéd vé-

geztével beszámolt az egyház papja arról a statisztikáról, mely leghűbb képe a mi életünknek: születés, szaporodás, halál!

Ime az egész élet, az egész rendeltetés.

Örvendetesen tapasztaltuk, hogy az elmúlt esztendőben a szaporodás jóval felülmúlta a halaloást. Született összesen 477 gyermek, meghalt összesen 370 egven. Elegendő kielégítő eredmény. Mar a házassági kimutatás nem olyan kedvező.

E nagylakosságú városban mindössze 119 házasság kötött, beszámítva az idegeneket is. Csodálatos, hogy a nőülési kedv mindegyre csökken. A földművelők osztályában még csak megjárja, azoknál volt lakzi bőven, de az iparos és hivatalnoki osztályban alig egy kettő. Hogy mi az oka ennek? A megváltozott élet. Az elkeveredett kizdelem a létfontosságért, a határtalan drágaság, a rossz fizetés és a jövedelemmel soha arányosan nem haladó igények.

Bizony szomorú ez, de így van az egész országban. A fia almag retteg még a házasság gondolatától is, mert csak nagy küzdelmek árán képes a családot fenntartani és inkább megbarátkozik az agglégényi élet sivárságával, mint a csalfa boldogság cifra nyomorúságával.

De most a farsang küszöbén állunk s mivel hogy az új esztendőben mindenben jót remélünk, reméljük azt is, hogy az 1904. év vege kedvezőbb lesz a házassági kimutatás, legalább is háromszoros mértékben!

Szilveszter-est a kaszinóban.

Annak a nagy látványos poutpourriának, aminek esztendő a neve, esztörtökön volt a fináléja. És lett légyen bár a 365 napig tartott színjáték akármilyen drámai, akárhogyan buzta is el benne a sors az emberek nótáját, a finálének miúdenki örül. Az tetszik mindenkinek.

Hogy miért? Azt bajos volna megmondani Csak az bizonyos, hogy az emberek kötelességüknek tartják ezen az estén mulatni. Vajjon azért-e, hogy az amugy is rövid élet egy évvel megint rövidült? Alig hisszük. Vagy hogy bizonyosak benne, hogy a következő esztendő kevesebb gondot, bajt, szükseget és kellemetlenséget fog rájuk mérni, mint az elmúlt? Azt se hisszük. Hát akkor miért mulat mindenki? Miért örül mindenki? Miért bucsuztatja mindenki vig nótázás és dubajkodás mellett a régi esztendőt és miért üdvözik kitörő örömmel a pezsgőspalackok dugóinak durrogatásával az új évet?

Mert minden ember örül az életnek, akármilyen komoly legyen is az. Örül, hogy van alkalma örülni az életnek. A Szilveszter-est általános hangulatára megadja a választ Goethe Egmontja:

„O, süsse Gewohnheit des Daseins! Még Madách Évája is, amikor megpillantva a világot, elragadtatva kiált fel:

Ah, élni, élni, mi édes, mi szép!“

Igen, a lét édes gyönyörét élvezik az emberek legalább egyszer egy esztendőben, amikor véget ért az egyik esztendő baja és felébred egy másik esztendő reménye.

Egy év múlva éppen így fognak örülni, hogy a most örömjuggással üdvözölt esztendő véget ér és reményteljesen köszöntik az arra következő év születését.

És ez így lesz mindig.

*

Mi is mulattunk. Az az egylet, amely szigorúan örökös, hogy a hagyományokban csorba ne essék: az a polgári kaszinó, mely

ismét vig hangulatot teremtett a szilveszteri csillagos éjszakában.

A kaszinói dalárda Szilveszter estélye az ideu nem maradt mögötte siker és fesztelenség dolgában az eddigiéknél. Az estély eluja a tancot és tombolat megelőző hangverseny volt, melyet a rendkívül nagyszámú megjelent előkelő közönség nagy érdeklődéssel hallgatott végig.

A műsor bevezető száma a férfiak által előadott „E-ti dal“ volt, amit szűni nem akaró tapsal jutalmazott a közönség. Hatalmas tapsot aratott még a dalárda szebbnél szebb magyar nótáival, melyeket megújratott a lelkes közönség. Valóban elismeres illeti a peciz és hangulatos énekért a dalárda agilis karmesterét: Ferecsik professzort, aki minden alkalommal a legértékesebbel kedveskedik a közönségnek.

A műsor folyamán nagy hatást ért el a második szám előadoja Eckert Sandor nagy szép hegedűjátékával. Kneiff dr. hangulatos zongorakísérete mellett, művészi virtuozitással játszotta el Znadanyi Csinka Pannáját. — Ezután következett a műsor fenyvontja. Blumenthal Károly művészi kísérlete mellett egy bájos fiatal leány mutatkozott be mint kellemes hangú és sokat ígérő énekesnő közönségünknek. R bizony Anti urleány volt az, aki igazán meglepte hallgatóságát. D' Amant Leótól elénekelt Fináleja, Deckertől szerzett „Román népdalok“, valamint a raadás-ként általa elénekelt szomorú magyar nóták osztatlan elismerést szereztek a bájos énekesnőnek. Spontán taps kísérte minden szólamát, valamint az utolsó számban a férfikarban énekelt gyönyörű szoprán szólóját. Büszke lehet a kisasszony első sikerére, mert a közönség kitüntető dicséretben részesítette.

Az énekszámok között volt egy kis kacagató jelenés is. Szondy Pista a vigkedvű jogasz, Gabányi „A tót tancmester“ című monologját adta elő. Pompás mimikáival és különösen az ellejtett cacke walke val nagy derűtséget keltett. Szinte felesleges megjegyeztük, hogy neki is kijutott a tapsból bőven. — A műsort a dalárda énekeke fejezte be „A rozsa temetése“ című férfikarral.

Általan elmondhatjuk, hogy a dalárda ismét dicséretes buzgalommal tette meg kötelességét, ami elsősorban is Pribil Ernőnek az elnöknek, Ferecsik Lajosnak a karmesternek, Marschall Belának, aki a műsort betanította és a dalárda lelkes tagjainak az érdeme.

A műsort nyomban tánc követte. A cigány rázendített a csárdásra. Az óriási közönség csak részletekben volt képes hódolni a táncnak, mert bizony minden talpalattnyi helyre jutott táncos pár. A négyeseket több mint 100 pár táncolta. — Éjfélkor kezdődött a szokásos tombola, mely alkalommal sok bohókás tárgy került a szerencsés nyörök birtokába. — A fesztelen mulatság valamikor reggel 6 óra után ért véget.

Az Országházból.

Budapest, december 30.

A karácsonyi szűnet után a t. Ház első ülése, azaz jobban mondva az időpocséklások szakadatlan láncolata hétfőn újra kezdetét vette.

Az ujoncjavaslatához elsőnek Szederkényi Nándor — az obstrukció bábája — szólott. Hogy mit mondott, tudhatja körülbelül mindenki, ha nem is hallotta, vagy ha nem is olvasta el. Elmondták már azt egy

év óta vagy ezerszer. És ha még százszor oly szépen, formásan, szónoki lévvel is mondta volna el Szederkényi beszédét, akkor se tudta volna visszatartani a kifelé tóduló honatyákat, kik valóságos borzadályal futottak ki a folyókra, mikor Szederkényi felállt, zárbeszédet elmondandó. Micsoda nagyméretű szaladás volt kifelé!

Le kemre, a híres marathoni futás kis-miska volt ehhez képest. A honatyák: röviddek, hosszúak, köpecsők, soványok, egymást taszogatva, lökdösve, taposva rohantak kifelé. Meg a remény labuak is csodás erőt kaptak. Karhatalommal kellett egy két kapálódzó honatyát az ülésterembe becipelni, hogy a tárgyalás folytatására szükséges létszám meglegyen.

No de nem soká, csak egy rövid másfél óra múlva jöhettek vissza az ülésterembe. Most megfordítva játszódtak le az előbbi jelenet. Aranyért se lehetett volna a folyosón élő honatyát találni.

T. i. Nyiry Sándor honvédelmi miniszter állott fel szólásra, figyelemzetni az obstrukció bainokait, az eszeveszett, céltalan szószátyárkodás következményeire.

Nagyon okosan és nagyon tartalmasan beszélt. Csodálatos, hogy ez az izig katonember mily okosan és ügyesen tud banni a beszéd művészetével is.

Finoman, elegánsan és mégis egyszerűen és ami fő meggyőzően tudja előadni mondanivalóját. Műdig és mindenütt feltalálja magát. A közbeszólásokra nem jó zavarba, sőt rögtön ügyesen, ahol kell csipősen, találóan válaszol, ami ritkaság a fiatal politikusoknál.

Beszélt a célnélküli harc rettenetes rombolásáról. Intette az obstrukciókat, hogy hagyjanak fel kicsinyes játékaikkal, ne tegyék tönkre a parlamentarizmust és az országot. Beszéde abba a szenzációs kijelentésbe csúszott ki, hogy a hadvezetőség kénytelen lesz 40000 nagyjából családos embert a pottartalekosokat behívni, elszakítván őket foglalkozásuktól, családjuktól, ha abba nem hagyják az obstrukciót és meg nem szavaznak az ujoncokat.

Most a baloldaltól közbeszól valaki: „Már pedig nem adjuk meg az ujoncokat, azokat mi adjuk, de csak akkor, ha akarjuk.“ „Hóbó — hangzott a jobboldaltól nagy derűtlenség közben — Bartháék adják az ujoncokat . . . Bartha, Ugron meg Szederkényi . . . ezek az öreg nyugalomba vonultak . . . ők adnak magyar fiukat . . . nem szégyenlitek magatokat . . . no de ilyen anachronismus . . .“

De hiába hangzott el Nyiry okos, megfontolásra méltó beszéde, rögtön utána felállt az obstrukció Mukics és kizáróbeszéde az ülést.

Kedd:

Micsoda unalmas idők! Semmi eleven-ség, semmi új fordulat a t. Ház üléstermében. Csak az obstrukció lomha folyója folydogál nagy lustán előre.

Az unalom rátl a t. Ház homlokzatára, az ülésterem díszes freskóira, a honatyák homlokza . . . azaz homlokára. Egyáltalában unalom és ásitás mindenfelé.

Hat honnan facsarjon ebből a vastag unalomfelhőből egy kis vizet, egy kis eleven-séget a szerencsétlen országközi eroguis termelő.

A Lovászy beszédéből talán? Beszédnek elég rossz, de altatózsernek kitűnő. Hogy nem kér rá szabadalmat! Ott alusznak egy-

más mellett és egymásután a megjelenésre kárhözvont honatyák.

Édesen szenderegnek. Tar fejüket ráhajtják padjaikra és szundikálnak boldogan. Halk pibegés, lármás trombitálás halszik itt is, ott is.

Lovászy pedig beszél . . .

Ai . . . vi . . . uh . . . : oh is hangzik fel egyszerre több helyen. Nyujtózódik, szemeit törli, ásit, meg megint ásit, majd boszusan néz szerteszt az álmából felzavart csapat. Vajh ki az a vakmerő, ki megzavarta az édes álmot? Ugron. Ő volt a vakmerő. Ő kellett fel szólásra Lovászy után és érces hangjának ki sem állhatott ellent. Félkeltette az alvókat . . . de nem. Az ősz Podmaniczky még mindig alszik tovább. Ő neki még az Ugron hangja sem imponál. Ugron is csak érces, dörgő hangjának köszönheti, hogy meghallgatták. El is aludtak volna utána, ha elnök be nem zárja az ülést.

A honatyák álmos szemekkel oszlottak szét. Az én szemeim is — hja a példa ragadós — makacs összecukási művelet után vágynak. Ai . . . oi . . . io . . . ohoi . . . jójéekát.

Szerda:

Csávolszky, Várady, Molnár Jenő mondták el zárbeszédeiket. Az ülés — ha még lehetett — unalmasabb volt a tegnapinál is.

A zárbeszéd után elnök az ülést 4-ig elnapolta.

Tehát alapos kilátásaiok vannak arra, hogy a jövő évben is hallgathatjuk az obstrukció zenéjét.

*

Egyik jó nevű honatyánkhöz, — ki arról is híres, hogy boldogot, boldogtalant kiténtet protekciójával — beállit a minap egy jó barátja, karján egy inci-finci kis színészleánnyal.

— Nézd kedves barátom! A kisasszony nagyon jó ismerősöm. A népszínház karába szeretne bejutni. Ismerve a te jóságoságod . . . becses pártfogásodba ajánlom. Megjegyzem, hogy a kisasszony colossalis talentum, kitűnő hangja van, remekül táncol és több előkelő férfinak gyermeke . . .

Gyöngyösi.

H i r e k.

Személyi hír. Mátray György fővárosi szobrász, a hazai művészgárdának egyik jeles tagja, vasárnap este városunkba érkezett a Schweidel szobor ügyében.

Kinevezések. A pénzügyminiszter Városy László volt közigazgatási főszámvevőt, Raab Béla árvaszéki főszámvevőt, Vuits Peter főpénztárost, Zottományi Mihály tb. főszámvevőt pénzügyi számvizsgálókká, Popovits Mikó alszámvevőt a X. fizetési osztály első fokozatába, Hoffmann Karoly könyvvivőt, Kibloyber Lajos alszámvevőt, Schmidt György alszámvevőt, Kasmárky Eudre tb. főszámvevőt, Kobut Kálmán alpenztárost a X. fizetési osztály III. fokozatába m. kir. pénzügyi számellenőrökké véglegesen, Thész Gyula kiadót a X. fizetési osztály III. fokozatába, Bittermann Gyula alpenztárost adóhivatali segédké, Mihályi Ernő, Mihályi János, Trischler Gyula, Klemm Karoly, Horváth József a XI. fizetési osztály első fokozatába, Buday Jenő alszámvevőt a XI. fizetési osztály II. fokozatába, kamjonkai Szemző István alszámvevőt, Pencz Ágoston, Teofanovits Voiszlav irnokot, Vuits Milán gyakornokot, Konyovits Antal, Radoszavlyevits Tivadár alszámvevőket a X. fizetési osztály III. fokozatába adóisztekké nevezte ki. Ezzel a volt vármegyei számvevőség és pénztár tisztviselőinek államosítása befejeződött.

Baró Vojnits István üdvözlése. Azon alkalmából, hogy baró Vojnits Istvant az országgyűlési szabadalvópárt alelnökévé választotta meg, a verbászi kertlet szabadalvú választó polgárai, akik odaadó ragaszkodással viseltetnek illusztris képviselőjük iránt, a következő tavriratban üdvözölték őt:

Baró Vojnits István országgyűlési képviselő urnak

Budapest,
Loyd Klub.

Az óverbászi szabadalvópárt hűszke örömmel értesült azon megtisztelő bizalomról, melylyel az országgyűlési szabadalvópárt Méltóságodat kiténtette, fogadja igaz ragaszkodásuuk és nagybecsűtlésuuk kifejezése mellett tiszteletteljes üdvözletteket és szerencsekívánatainkat.

Édes magyar bazánk boldogítására a Mindenható Méltóságodat éltesse soká!

Leszkovác Mileta
szabadalvópárti elnök.

A választóktól érkezett szivélyes üdvözlésre baró Vojnits István a következőben válaszolt:

Mélyen tisztelt Elnök ur!

Az óverbászi szabadalvópárt nevében — az országgyűlési szabadalvópárt alelnökévé történt megválasztásom alkalmából — hozzáam intézett megtisztelő megemlékezéséért és szivélyes jókívánatokért, fogadja kérem szívenen őszinte köszönetem nyilvánítását és kerem azt jóakaróimnál is kifejezésre juttatni.

Kivaló tisztelettel

kész hívők

Vojnits.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Radvány Ferenc Torontál vármegye kir. s tanfelügyelőt jelenlegi minőségében Bács Bodrog vármegyebe helyezte át. Ezen áthelyezésről a „Torontál“ a következőket írja: Dr. Radvány Ferenc, ki költői lelkiülett nevével a „Torontál“ olvasóinak rövid itt lete alatt meguyerte a társadalom rokonszenvét, miért is távozása mély sajnálatot kelt.

Egyházi hír. Dr. Kis Erős Ferenc, a kalocsai főszentszéknél alkalmazott szegények ügyvédje saját kérésére ezen tiszteletől felmentetvén s helyebe dr. Kalmár Sándor teológiai tanár neveztetett ki.

Zenta város köszönete Zenta városa mult hó 23. napján megtartott közgyűlésén hirdettek meg azt a királyi diplomát, melylyel őfelsége a király a várost a részére még II. Uászló által 1406 ban adományozott cimere és pecsétnek használatában megerősítette. Ezt a regi cimert és az arra vonatkozó királyi adománylevelet dr. Dudás Gyula a kitűnő régész és történetirő fedezte fel és a használati jog megszerzését is ő indítványozta és ennek elnyerésében közbejárt, a város közgyűlése a jeles történetbuvárunk elismerését és köszönetét nyilvánította.

Valtozás a megyei tanfelügyelőségénél. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Adamovich Pal bács bodrogmegyei segédtaufelügyelőt jelen minőségben a budapesti tanfelügyelői hivatalhoz helyezte át.

Áthelyezés. A posta és táviratigazgatóság Schiath János óbecsei posta- és tavrítisztet Szegedre helyezte át.

Adakozás. Dr. Scherer János bácsfeketehegyi közsegi orvos 5 koronát, Weidinger Lajos zombori nagykereskedő 5 korona 60 fillert küldöttek be lapuuk szerkesztőségének azon óhajttással, hogy az összegeket a Schweidel szobor alapja javára fordítsauk. Készséggel tesztuk eleget a nemesszívű adakozóknak és a beküldött összegeket atadjuk a bizottság pénztárookanak.

Ügyvédvizsgáló bizottsági tag. Az igazságügyminiszter dr. Lallosevits János kir. ítélőtáblai bírót a budapesti ügyvédvizsgáló bizottság tagjává nevezte ki.

Adai Neplap. Ily címen Adán egy keresztény társadalmi és közgazdasági hetilap jelenik meg Piller György szerkesztésében.

Ujévi üdvözlések. A hagyományos szokáshoz híven pénteken újév napján, a közhivatalokban mindenütt meg voltak az újévi üdvözlések. A vármegyénél a megyei tisztikar élén Vojnits Istvan főjegyzővel, testületileg tisztelgett Karácson Gyula kir. tanácsos alispánnál, hogy őt az újév beköszöntével szívből üdvözölje. A tisztikar üdvözlését és jókívánatait Vojnits Istvan főjegyző tolmácsolta egy eszmedus beszéd keretében, biztosítva a népszerű alispánt a tisztikar odaadó ragaszkodásától mint a múltban, úgy a jövőben is. Karácson Gyula alispán megrögzöttan mondott köszönetet a szívélyes ovációért s az üdvözlésre adott válaszában kifejtette programját, kérve a tisztikart, hogy minden munkájában támogassa őt, hogy az elérendő eredmények közös érdemül irassanak. Szívélyes szavakban mondott továbbá köszönetet a nála megjelenteknek és biztosította a tisztikart a legmesszebbmenő jóindulattal. Az alispán választ lelkes éljenzéssel fogadták. A tisztikar ezután Vojnits Istvan főjegyzőnél tisztelgett, utána pedig Seulé y Ferenc arvaszéki elnökkel. Latinovits Pál főispánnál a testületi megjelenés elmaradt, miután a főispán az újév ünnepeit családja körében töltötte. Ezért a tisztikar nevében Karácson Gyula alispán távirati uton tolmácsolta a tisztikar üdvözlését és jókívánatait a főispánnál. A vármegye többi részében is szeretettel emlékeztek meg e napon a vármegye két illustis vezérééről és a legtávolabbi községből is megerkeztek a lelkes bangu üdvözlő táviratok. — A várossal is hasonló módon ment végbe az újévi üdvözlés. Hauke Imre polgármestert a teljes számú tisztikar élén dr. Dekker Pál h polgármester üdvözölte, mely üdvözlésre Hauke Imre polgármester szívélyes szavakban válaszolt és megköszönte az ovációt. A tisztikaron kívül üdvözöltek a polgármestert a cs. és kir. közös badsereg tisztikara nevében Dicht Adolf és Stercz Adolf alezredek; a róm. kath. iskolaszék, a felekezeti iskolák küldöttsége, az ipartestület és a bizottsági tagok nagyszámban. Az itt székelt állambivatalok közül a kir. törvényszék és ügyesség tisztelgett dr. Gózsdu Elek kir. törvényszéki elnökkel, a kir. pénzügyigazgatóság, adóhivatal, számvétség tisztikara Popp György kir. tanácsos, pénzügyigazgatónál, az adóhivatal tisztikara Horvath József adótarúnál. — A hivatalos üdvözléseken kívül az említett hivatalfőnököket nagyszámban keresték fel tisztelőik és jóbarátaik, hogy velük jókívánataikat közöljék.

Eljegyzés Juba Károly újvidéki szappangyáros, eljegyezte Rohonyi Ilona kisasszonyt, Rohonyi Gyula újvidéki országgyűlési képviselő leányát.

Jótevény bacsikai községek. A szegedi siketnéma és vakok intézetének Okanizsa két siketnéma növendék kiképzésére 600 koronát és 30 kor. tagdíjat, Bacsikula egy siketnéma kiképzésére 100 koronát és 10 kor. taneszközdíjat, Kernyaja egy siketnéma kiképzésére 100 kor., egy vak növendék kiképzésére 240 koronát, Baja egy egy siketnéma kiképzésére 200 koronát, Zombor két siketnéma kiképzésére 400 koronát adományozott.

Előmunkálati engedély megadása A kereskedelemügyi miniszter Szeberényi Tibor okl. gépészmérnök, apatini lakosnak a magyar kir. államvasutak Zombor állomásától Beván községen át Kiskőszeg irányában a Dunapartig vezetendő rendes, esetleg keskeny nyomtávu gőzmozdonyu helyi érdekű vasútvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

Halálozás. Csavárdits István zombori törökű iparospolgár mult hó 31 én éjjel 10 órakor életének 42. évében elhunyt. Temetése folyó hó 2 án delután 4 órakor ment végbe nagy részvét mellett.

A zombori korcsolyázó-egylet vasárnap f. hó 10 én d. e. 11 órakor a városháza kitermében rendes évi közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1. Mult évi zárszámadás. 2. Költségvetés. 3. Tisztújítás. 4. Női választmány megválasztása.

Ujév Az 1904. év első napja oly szép volt tiszta kék egével, tündöklő napja enyhességével, hogy ha a hólé nem csurgott volna a huzatokról az ember nyakába, szinte tavaszi kepe lett volna a világnak. A nép hova tovább, nagyobb pompával ünneplte az új esztendő, mint a karacsonyt. Előzőn-lötte az utcákat, a tereket és miután a templomokban fohászokodott egy szebb, egy jobb jövődört, hogy a szép első nap békesség, boldog napok végtelen sorának legyen a bevezetője. Aztán pedig zsongott városunk a köszöntésektől. Ünnepeltek és jókívánásokat szavaltak mindenütt: hivatalokban, testületekben, családokban, egyszemélyes és meggörnyedve roskadozóak a levélhordók a tömerdek újévi apró levél sulya alatt, a melyekkel millió b. u. é. k. osztogattak szét a nagy és kis házakban, minden kftszöbön ott hagyván a postás könyvet borralal fejében. Egyébként pedig sem a Szilveszter ejszakai esztendő temetésén, sem pedig az első nap ünnepe jelenlégein nem látszott meg, hogy lú-ulna a magyar. Poharszengés es ének közt temették el az óévet, poharszengés közt köszöntöttük az újat, mert ha egyebe nincs is a magyarnak, van reménye, hogy eljőn egy jobb kor, mely után imádság ep-dez szazezrek ajkán.

A hodsági Tisztviselő Otthon Szilveszter estelye ezuttal nem azért emlit tetik meg e helyen, mert Szilveszter estely volt, megeseit ez a világban azon a napon millió és millió helyen is, magában Hodságban 3 helyen is; de azért emeljük most különösen ki, mert nem a sablonszerű szilveszteri mulatság volt, hanem a kellemes — mint mondani szokták — a hasznosul volt itt egybe kötve. A szilveszteri szép közönség tulajdonképen szabad lyceumi közönség volt, mert Közig Aador IV. éves orvostanballgató, aki a ttdóvesz — ezen minden balandó által rettegett betegség — elleni vedekezéstről nemregiben a budapesti orvostanballgatók egyesületében az egész fővárosi sajtó által jónak elismert előadást tartott — értekezett ugyanezen nagyon is napirenden levő themaról az „Otthon“ közönsége páratlan érdeklődése és tevékeny részvételével. A fiatal, de okos fejű előadó előbb a ttdó szervezetét, majd a ttdóügyműködésre vonatkozó szaktekin telyek nezeit és véleményét, a veszedelmes kört előidező bacillusokat, magát a betegség get, annak ismertető jeleit, a kör elleni ellenállás lehetőségeit és mint az egyedüli jó orvosságot, a szanatóriumokat, a kezelési módokat ismertette. És nem árt, ha mi is belekiabáljuk a világba, mert ezzel egész segítségünk övünk: a ttdóbajosok köpjének saját hordozható csészéjükbe és mi valamennyien, akik élünk: köpjünk a csészébe. Ne forduljon el azert senki e toroktól undorral, hanem: köpjünk a csészébe és kevesebben halunk meg. Minthogy maga az előadás nem töltött ki egy teljes estét, azért az „Othon“ szép szavu dalárdája Leszmeister Antal karmester ügyes vezetése alatt énekelte „A dal“ című és „Igyunk, az ember egyszer él...“ kezdetű szép férfikarokat. Azért a közönség a szilveszteri mulatságból is kivette részét, mert az előadástól lélekzetvétel után: zene, tánc és jókedv bőven volt.

Jótevény adomány Lebach Péter cserevenkai nagybirtokos, ki a mult év folyamán a cserevenkai ág. ev. egyházközség által épített díszes iskola és tanítói lak építéséhez 5000 koronával járult, most újévi ajándékkul az egyházi pénztárt terhelő 1700 koronát a sajátjából fedezte. A nemes jótett önmagát dicseri.

Szilveszter-estély Szeghegyen. Szeghegy ifjusága 1903. december hó 31-én a Schaffer féle vendéglőben fényes és kedélyes Szilveszter-estélyt rendezett, melyen ugyszólván a helybeli összes intelligencia, valamint vidékről is nagyon sokan vettek részt.

Lakasvaltoztatás Dr. Sági Samu járásorvos ez uton tudatja a nagyközönséggel, hogy lakását a Kossuth-utcából az Erzsébet körútra, Szemző Jánosné urasszony házába helyezte át.

Alarcos bál. A folyó hó 9-én megtartandó alarcos bála a hodsági Tisztviselő

Otthon nagy buzgósággal készül és volt annak haszna, hogy közölte miképp meghívó még mindig kapható, mert ugyancsak sürűn jöttek az elnökséghez a tudakozódások. És méltán, mert azt merített állítani, hogy ott nagy dolgok lesznek! Nem is említve a maskaradékat, csoda felvonulások, kóklériák, bacchanáliák fognak Karneval ifiurnak tevéselegni és hódolni Karneval becége maga is ott lesz, csak hogy aki az igazit megtalálja, az annyi malacot kap reggel 9 órakor jutalmul, mint ahány családnál a mostani újév napján nem ettek malacot. — Pedig, uram Isten, de sok ilyen család van az idén!

A városi könyvtárban az 1904. évre most folynak a beiratkozások. Az egyestület választmánya a mult év folyamán nagy aranyu beruházást eszközölt, úgy hogy az újabb irodalmi termékek javarészen megvannak. Felesleges arra bivatkozni, hogy a könyvtár mily üdös és nélkülözhetetlen intézmény s azért csak arra terjeszkedünk ki, hogy meleg figyelmebe ajánljuk e gazdag gyűjteménnyel rendel ezó kulturintézetet közönségünknek. A díj nagyon csekély, mindössze 6 korona, melyért bő kárpótlást nyújt az az élvezet, amelyet a kitűnő könyvek szereznek. Beiratkozni naponta lehet d. u. 2—4 ig a könyvtári helyiségben.

Színház — Irodalom.

Műsor:

Kedd: Tavasz.

Szerda: d. u. Iholyalaló.

„ este Tolonc.

Csütörtök: Drótostót.

Pentek: Bőregér.

Szombat: Vándorlegény.

Vasárnap: Vándorlegény. (Bucselő-adás.)

*
„Brankovits György.“ December hó 28 an Oberuyik Károly 5 telv. történelmi szomorú műve nálunk mar annyira ismeretlen, hogy ennek a vieux jeu-szerű darabnak behatárbb ismertetése teljesen felesleges. Talán már csak kegyeletből adják, annak emlékéül, hogy egykor a magyar szerb barátság eszméjének magyar nyelven egyik legelső irodalmi terméke volt, no meg azért is, mert a kissé kusza cselekmény és a nem csekély mértékben laza, hézagos szerkezet keretében kitűnően megrajzolt főhős alakja az abrazoló színesznek pompás alkalmat nyújt drámai tehetségének és erejének kifejtésére. Ennek az utóbbi feladatnak fényes sikerrel felelt meg Peterdy, ki csakis az igazán nagyszabásu, kothurnusos drámákban érvényesül a maga képességeinek teljességében. Ha mély érzéstől áthatott és leghelyesebb felfogáson alapuló játékban észleltünk is egy kis egyenetlenséget, hatalmas, szívet lelket megrázó kitéréseiben a finoman kiszámított, a la Novelli vagy Faconi-fele átmenetek némi hiányát, összehenyomásában az ő erőtlől és igaz drámai hévtől duzzadó alakítása mégis olyan volt, hogy toronymagasságyúra emelkedett környezetének bágyadt, érdeklődést alig keltő játéka fölé s bármely szinpadon méltó feltűnést keltett volna. Abogy különösen azt a megindító jelenetet játszotta meg, midőn szemük világától megfosztott fiait baza hozzák, az a megdöbbenően reális s mindamellott művészi drámai alakításnak valóságos gyöngye volt. Nem is maradt szem szárazon az egész nézőtérén s ha a drámai hős játéka megítélésének van valamelyes csálhatatlan mértéke, úgy bizonyára az a könyvet fakasztó mély meghatottság volt az, mely még az előadás után is nyomot hagy a szívekben s melynek utánrezgése még napok multán is ott vibrál az érző és fogékony lelkekben. — e.

„**A tavasz**“ A jobb kvalitású operettek közé tartozik Straussnak pénteken bemutatott darabja. Mindvégig lágyan zsongó melódiák, fülbemászó énekreszletek, hatásos indulók teszik kellemessé az ensemblét. A cselekmény nincs a multakból előrántva, hanem a mai korban mozog és inkább vigjátékszerű benyomást gyakorol. A darab meséjének főalakja dr. Csapó Gusztáv ügyvéd, aki nagy kapacitás a válópörök terén és még nagyobb kapacitás a válópörök előidezésében. Előzői a feleségébe szerelmes, de a házaselet elég gyorsan egyhangúvá válik rá nevezve, mert egyik kliense, báró Szalókiné más fészekbe csalja az ügyvéd urat. It kezdődik azután a bouyodalom. Az ügyvéd nevet fűrdőre küldi, hogy fesztelelenül élvezze a szép hároné öleléseit, csókjait. De az anyós, a rettenetes anyós megtud mindent. Észreveszi a csapodár vőnek ugrádozásait a házaselet édenének kerítésén túl és bár lát szölag beleegyeznek a fűrdőzésbe, nem megy el, hanem meglesi a szerelmeseket amint egy kirándulásra együtt vannak. Itt azután a helyzet úgy formalodik, hogy az anyós nem bír semmit rábizonyítani vejére és a vége mégis csak kibékülés lesz. Persze ez csak a cselekmény puszta váza, mert a valóságban fűszerezve van az nagysokaságával a komikusabbnál komikusabb helyzeteknek. Kitaláló alak többek között az após, aki mint halalos beteg lép a színpadra és a második felvonásban már mint szerelmes Don Juan ugrádozik a szép szobaleány körül. A darabnak első bemutatóján nagy sikere volt nálunk. A közönség élvezettel gyönyörködött a baros zenében és az előadás folyamán lelkesen tüntetett a főszereplők mellett. Nagy sikere volt dr. Csapó szerepében Balla Kalmánnak, Csapóné szerepében Lévy Margitnak, Anna szobaleány szerepében Ballánénak, mint apósnek Czákónak, mint anyósnek pedig Kantay Teréznek. Kitaláló kabinetalak volt Szenássy, aki egy hűlye pincér szerepében felette mulattató alakítást nyújtott. Nagyon fess volt és szépen énekelt Lányi Edit ma. A többi szereplő is dicséretet érdemel. A darabot vasárnap megismételték ismét telt ház előtt.

„**Az ibolyafaló**“ Mősernek e régi német vigjátéka lett felújítva szombaton. Igazi illedelmes darab, melybe még a leg-ravaszabb kritikus sem volna képes belekapaszkodni. Van benne pikáns helyzet elég, de mindegyik oly sűrű fátyolba borítva, hogy azt kibogozni abból lehetetlenség. Az ibolyafaló egy német premier Lieutenantból átgúrt magyar-osztrák huszárhadnagy, aki özvegy Wildheim Zsófiát — akibe elég szentimentálisan szerelmes — valósággal belefűllasztja az ibolyabokrétákba. A helyzetek meglehetősen köznapiak és roppantul kaszárnyaiűnek. Szerelmes hadnagy, szerelmes önkéntes, szerelmes ezredes a darab főalakjai. Mindegyiknek szerelme azonban akadályokba ütközik, de olyanokba, amelyeken rögtön meglátszik, hogy a szerző erőszakosan szötte a darabjába. Hogy minek a sok akadály, mikor minden szép simán is nyélbe menne, azt csak a szerző tudná megmondani? A darab különben meglehetősen unalmas volt, — a közönség nagyokat ásított. Némi csekély derűtlenséget csak a második felvonásbeli kaszárnyajelenet keltett, melyben Tibanyinak egy tót káplár szerepében nagy sikere volt. A főszerepet Balla Kalmán kreálta a tőle megszokott ügyességgel. Jók voltak még Czákó (ezredes), Szenássy (önkéntes), Tarján Irma

(özvegy), Peterdy Etus (Valerka) és a többiek valamennyien.

Színhazi kacsá. Hogy néha miként tüntetik fel az egyes újságokat, arra eklatáns példát mutat a Temesvári Hírlap, amely színtársulatunkkal foglalkozva, a többi között a következőket írja: „Most három estére terjedő vendégszereplésre hívta meg az igazgató Radnay Zuzskát, aki szezon közben szívhaja miatt hagyta el a társulatot, miután az orvosok egy teljes esztendei pihenést rendeltek el. Radnay, aki a zombori szezon kezdetén itt játszott, valósággal ünnepeket kedvece városunknak. Eddig Gyurkovits M. e. b. n. egyik legjobb szerepében lépett fel, legközelebb a Bajuszban, utolsó vendégfellepte a Dolovai nabob leánya lesz. Első fellepte alkalmával valósággal elhalmozták virággal és lelkes óvásokkal készűlnek fogadni minden további vendégjátékot is.“ Na így még el nem bolondítottak lapot az országban! Hogy micsoda fantázia szűlte ezt a kacsát el sem tudjuk képzelni, mert hogy itt vendégszerpelni senki sem látta Radnay Zuzskát, arra eskűtt tesz az egész város. Az említett darabokban nem is lépett föl, mert Mici szerepét Peterdy Eruska, Vilmat pedig Gerófy kreálta minden alkalmával. Igaz, hogy Radnayval nagyon megvoltunk elégedve, de amióta távozott csak a nezdőterem láttuk néhányszor. Ezek konstatacióra maga Radnay kisasszony kért föl bennűnket, akit természetesen kellemetlenül érint a dolog, főként azért, mert őt orvosai nem egy évi pihenőre ítélték, hanem csak három havira s a művésznő virágvasárnapra maris szerződést fog kötni Zomborban még some vendégszerepelt, mert bisz Balla társulától végleg elvált. A kacsá tehát még oda is égett.

Bűcsűfellepések. Mint azt már jelezttük, társulatunk vasárnap tartja utolsó előadását. Így tehát a jelenlegi hét a bűcsűfellepéseknek van szentelve. A társulat legjobb erői közül Balla Kalmán igazgató szerdán delután lép fel utoljára az Ibolyafalóba. Czákó Vilmos a buff) komikus pedig egyik legsikerűltébb alakításában a Drótosót Gűntherjeben ajánlja magát estűtörtökön este.

Az említett két jeles tagot azt hisszűk felesleges a közönség figyelmébe ajánlanunk, mert megvagyunk győződve arról, hogy az általan méltányolt és dicséret igazgatótól, valamint a jeles titkártól szívélyesen fog a közönség a jelzett napokon búcsút venni. Mi csak jelezni akartuk az alkalmat.

Szerkesztői üzenetek.

K. Dőme ur Zombor. A beszéd közlése idejét multa; maskor mindekor a legnagyobb készséggel tessűk eleget óhajának. Ha beszédét cikk formában sziveskednek leadni, úgy örömmel közölűnk.

T. K. Szónta. Örömmel látjuk munkatársaink sorában. Kérűtk szives tudósításait, a tiszteletpeldány megindításáért már intézkedűnk. Bekűldött cikkeit legközelebb hozzuk.

HIRDETÉSEK.

Eladás.

Özv. Morokvasits szűl. Mihajlovits Krisztina örökősei közhírré tessűk, hogy a fennevezett örökűhagyónő után örökűlt összes ingatlan birtokukat szabad kézből eladják.

Venni szándékozók az eladókkal **1904. évi január hó 8-án** a délelűtti órákban a Vadászűrt szállodában értekezhetnek.

Kérem a címre figyelni!

*-5

Rövid ideig tartó

alkalmi vásár

Budapesten egy üzlet vétele folytán
a legfinomabbtól a legolcsóbb árűban.

Női divat ruhakelmék a legnagyobb újdonságok,
ezelőtt 3.50, most 33 kr.,

130 széles Zobelin ezelőtt 1.50, most 44 kr.,

duplaszéles Loden 65 helyett 14 kr.,

cs. és kir. szabadalmazott fekete női ruhakelmék gyári raktára,

bluz-flanellok minden árűban.

Eredeti védjeggyel ellátott

Schroll-schiffonok 12 frt helyett 4.80,

király-vászon 4.75.

Eredeti angol férfi nyakkendők nagy választékban.

Ezen cikkeket rövid ideig kaphatók:

TUNA GUSZTÁVNÁL

Zomborban, a Korzón, volt üzlete mellett.

Kérem a címre figyelni!

Vértesi Károly illusztrált utirajzai.

„Keleti ég alatt Palesztinában.“

25 iv, 65 szöveggép. Ára 6 korona.

„Keleti ég alatt. Egyiptomban.“

33 iv, 40 szöveggép. Ára 6 korona.

„Konstantinápoly.“

308 lap, 65 szöveggép. Ára 6 korona.

„Tanulmányut.“

Bosznia, Hercegovina, Montenegró és a dalmát partvidék. 7^{1/2} iv, 40 szöveggép. Ára 1 korona 50 fillér.

„Három főváros.“

Berlin. Kopenhága. Drezda. 112 lap, 26 szöveggép. Ára 2 korona.

Aki mind az öt könyvet megrendeli s 21 korona 50 fillér ár helyett **17 koronát** beküld, annak díjmentesen szállítja szerző a könyveket **Zomborból.**

*-5

891. szám.

1903.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori kir. járásbíró 1903. évi V. 1421. számú végzése következtében dr. Hirman Ferenc ügyvéd által képviselt k. Schlachter Teréz és társai kernyajai lakosok javára Schlachter János kernyajai lakos ellen 1111 kor 32 fill. és járuléka erejéig fogantatott kielégítési végrehajtás útján felültaglalt és 5427 koronára becsült gabona, tehének és lovakból álló ingóságok nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a zombori tek. kir. járásbíró V. 1421/2. 1903. sz. végzése folytán 1111 kor 32 fill. tőkekövetelés, ennek 1889. évi november hó 22. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 410 korona 06 fillérben bírónilag már megállapított költségek erejéig Kernyaján adós lakásán leendő eszközzésére 1904. évi január hó 18-ik napjának délutáni 10 órája határidőül kitűzték és ahhoz a veenni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. § a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet igénylők becsáron alul is el fognak adatni.

Zomborban, 1903 évi december hó 29. én.

Styrum Mor,

kir. bír. végrehajtó.

5267/1903.

Pályázati hirdetmény.

Osztapár községben lemondás folytán üresedésbe jött s előleges havi részletekben folyósítandó évi 800 koronával javadalmazott községi végrehajtói állásra a pályázatot ezennel kiírom.

Feltívom a pályázni óhajtokat, hogy a 4 ik középiskola sikeres befejezését igazoló bizonyítvánnyal felszerelt s esetleg másval is okmányolt kérvényüket hozzám **1904 évi január hó 20-ai** annál i. inkább nyújtsák be, mert a később érkezők figyelembe vételni nem fognak.

Apatin, 1903. december hó 23. án.

Mathovits,

főszolgabíró.

3-1

GERGUROV DÁNIEL

VAS- ÉS SZENKERESKEDESE ZOMBOR.

Van szerencsém szíves tudomására hozni, hogy ZOMBORBAN, Kossuth Lajos (fő) utca, saját házában 1824. év óta fenálló

VAS- és SZÉNKERESKEDÉSEMET megnagyobbítottam és ÁRURAKTÁRAMAT felszereltem. Az abban kapható vasárak a következők:

Vas- és ércárak Lakatos-, kovács- és asztalos szerszámok. Gazdasági eszközök. Konyhaberendezések. Vasöntvények. Ekerészek. Tengelyek. Kocsivasalások. Nagyszervokovács árak. Kapák. Ásók és lapátok. Villák. Kaszák. Fűrészek és reszelők. Lánccok. Szegők. Csavarok. Mérlegek. Ablak- és ajtóvasak. Butorvasalások. Lemezarak. Zománcozott bádog és öntött vasedények. Öntött vas- és bádogkályhák.

A vaskereskedésem mellett be vagyok rendezkedve HÁZISÜRGÖNYÖK berendezéséhez szükséges ÁRUKKAL, azonkívül ÁLANYOZOTT GYÁRTMÁNYOKKAL.

Üzletem továbbra is megmarad a BELFÖLDI KÖSZÉN, POROSZ DIÓSZÉN, FASZÉN és LÉGSZESZGYÁRI PÍR (Coax) SZÉN megrendelési helye és raktára.

Végül azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy a világhírű

BECK, KOLLER és TÁRSA

bécsi, berlini és londoni cégek

vegyszeti festők, term. ny. ecset- és kenőgyártmány

főraktára

nálam lett berendezve és így az e szakmába vágó összes árak nálam beszerezhetők, u. m.:

Olajok és kenőcsök. Olajmázak. Kékfestékek. Ultramarin különlegesek. Arna festékek. Bronzfestékek. Vörös festékek. Zöld festékek. Zománc mázfestékek. Szobapadló festékek. Szobapadló kenőcsök. Szessmázak. Folyékony lapátok. Olajfestékek. Kátrány festékek. Szürke festékek. Fekete festékek. Időváltozásnak ellentálló homlokzat festékek. Ecsetek elsőrendű minőségben. Mindezen árak nálam GYÁRI ÁRON kaphatók, azok VALÓSÁGA és TARTÓSSÁGÁÉRT pedig kezeskedem.

Midőn a házam és személyem iránt eddig tanúsított igaz jóindulatúért őszinte köszönetet mondok, kérem, hogy ezen jóindulatával a jövőben is kitüntetni és az újjászervezett üzletemet magas pártfogásába venni sziveskedjék.

Kitünő tisztelettel

*-1

G e r g u r o v D á n i e l.